

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

LEIDRAAD BIJ DESIGN EN EXPLOITATIE WATERSPEELTUINEN

Update 2024

Auteurs

Departement Zorg
recreatiewater@vlaanderen.be

Publicatiedatum

14 juni 2024

DEPARTEMENT
ZORG

www.departementzorg.be

INHOUD

1	DOEL	3
2	INLEIDING	3
3	DEFINITIE WATERSPEELTUIN	3
4	WETGEVEND KADER	3
5	ONTWERP/ BOUW VAN EEN WATERSPEELTUIN	4
5.1	risicoanalyse	4
5.1.1	Gezondheid	4
5.1.2	Veiligheid	5
5.1.3	Hygiëne	5
6	EXPLOITATIE VAN EEN WATERSPEELTUIN	5

1 DOEL

Dit document is een leidraad voor lokale initiatiefnemers of verantwoordelijken van waterspeeltuinen. De hierin opgenomen richtlijnen zijn opgesteld met als doel de gezondheidsrisico's m.b.t. microbiële contaminatie van het water te verminderen. Deze richtlijnen zijn geen wettelijke verplichting.

2 INLEIDING

Om de potentiële infectierisico's in te schatten werd in de zomer van 2012 een verkennend onderzoek naar de waterkwaliteit van waterspeeltuinen gevoerd. Dit onderzoek was echter te beperkt om formele aanbevelingen over waterbehandeling te kunnen doen.

Departement Zorg, afdeling Preventief Gezondheidsbeleid staat achter de aanbeveling van de Pool Water Treatment Advisory Group in ‘Swimming pool water treatment and quality standards for pools and spas’, om elke installatie voor interactieve waterelementen en waterspeeltuigen te onderwerpen aan een **risicoanalyse** waarbij het gezondheids- en veiligheidsaspect beoordeeld wordt. De opvolging van de beschreven maatregelen om de risico's zoveel mogelijk te verkleinen is noodzakelijk.

3 DEFINITIE WATERSPEELTUIN

Een waterspeeltuin of waterspeelplaats is een plaats ingericht voor kinderen waar in- en met ondiep water kan gespeeld worden al dan niet in combinatie met speelelementen. Afhankelijk van de locatie kan de bron van het speelwater drinkwater, grondwater, regenwater of oppervlaktewater zijn. Het speelwater is niet bedoeld om in te zwemmen.

Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds waterspeeltuinen op vaste grond waarbij het water het speelelement is (zoals dansende fonteinen), en anderzijds waterspeeltuinen waarbij het water één van de speelelementen is in het geheel, in de zin dat water nodig is om de speeltoestellen te laten functioneren.

4 WETGEVEND KADER

Momenteel is er, volgens onze gegevens, geen specifieke wetgeving in opmaak voor waterspeeltuinen. Wat betreft (water)speeltuinen is de **federale wetgeving** i.v.m. uitbating van speelterreinen en veiligheid van speeltoestellen van toepassing indien er minstens één speeltoestel aanwezig is dat door kinderen / jongeren collectief gebruikt kan worden (zie ook: [Veiligheid van speelterreinen en speeltoestellen | FOD Economie \(fgov.be\)](#)).

De federale wetgeving bepaalt dat een speelterrein slechts mag uitgebaat worden als aan algemene veiligheidsverplichtingen voldaan is en dat er hiervoor een aantal stappen doorlopen moeten worden:

1. uitvoeren van een risicoanalyse;
2. opstellen van preventiemaatregelen;
3. toepassen van deze preventiemaatregelen tijdens de opstelling en de uitbating van het speelterrein;
4. opstellen van een inspectie- en onderhoudsschema.

Op hun website is ook een handboek over de veiligheid van speelterreinen terug te vinden ([Handboek Veiligheid van speelterreinen | FOD Economie \(fgov.be\)](#)). In dit handboek zijn, behalve voor waterglijbanen,

weinig specifieke richtlijnen over watergebonden aspecten opgenomen. Wel wordt er aangegeven dat er specifieke informatie nodig is wanneer er watervoorzieningen zijn met o.a. niet drinkbaar water. Voor de risicoanalyse en een inspectie en onderhoudsschema kan je gebruik maken van de **tool** die de FOD Economie ter beschikking stelt op hun website. Hier kunnen lijnen aan toegevoegd worden voor de specifieke risico's van waterspeeltuinen. Standaardrisico's en voorbeelden zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

De **Vlaamse milieuwetgeving** voorziet onrechtstreeks ook enkele bepalingen i.v.m. waterkwaliteit en veiligheid maar enkel ingeval het gaat om waterspeeltuinen die zich in vergunde zwemzones bevinden. In [Vlaamse milieuwetgeving Afdeling 5.32.8](#), zijn ook een aantal milieukwaliteitsnormen opgenomen voor oppervlaktewater met bestemming zwemwater.

5 ONTWERP/ BOUW VAN EEN WATERSPEELTUIN

Het is belangrijk om bij het ontwerp van het concept rekening te houden met het beoogde gebruik, en ongewenst gebruik te vermijden door de aard van de bouw. Elke locatie is anders, hetzelfde ontwerp kan door een andere omgeving en gebruikers andere risico's inhouden.

5.1 RISICOANALYSE

Bijkomend aan de risico's vervat in de risicoanalyse van de FOD Economie, zijn er enkele waterspecifieke risico's die in acht genomen moeten worden. De risico's kunnen onderverdeeld worden in 3 categorieën met name gezondheid, veiligheid en hygiëne. Een risicoanalyse dient om de 2 jaar te worden geherevalueerd en zo nodig geactualiseerd.

5.1.1 Gezondheid

De mogelijke gezondheidsrisico's van waterspeeltuinen zijn voornamelijk te wijten aan microbiële pathogenen, ook wel ziekteverwekkers genoemd. Afhankelijk van het gebruikte water is het risico op de aanwezigheid van ziekteverwekkers groter.

Is de waterbron geen Leidingwater? De kans op fecale verontreiniging en nagroei van natuurlijke microorganismen (waaronder pathogenen) is dan groter. De waterbronnen zijn gevoeliger voor contaminatie omdat ze in contact staan met het milieu. Stel in de risicoanalyse procedures op voor o.a.:

- Waterkwaliteit monitoring: Bekijk de mogelijkheid om de waterkwaliteit te analyseren en deze te communiceren, hierbij kunnen de [normen voor recreatiewater](#) gebruikt worden. Bij een eerste wateranalyse is het ook aangewezen om chemische parameters te bekijken (PFAS, pesticiden,...).
- Waterkwaliteit verbeteren: Bekijk de mogelijkheid om het water te behandelen (desinfectie, filters,...)

Zijn er speelelementen die voor aerosol zorgen? Zorg ervoor dat het water niet opwarmt, denk daarbij aan waterleidingen die in de zon liggen. Als het water een temperatuur heeft van 25°C is er al kans op groei van Legionella.

Is er een mogelijkheid dat het water lang stilstaat? Vermijd stilstaand water, dit vergroot de kans op nagroei van micro-organismen.

Zijn er omgevingsfactoren die de waterkwaliteit kunnen beïnvloeden? Denk hierbij aan mogelijke overstorten, overstromingen en puntlozingen.

5.1.2 Veiligheid

Op basis van de volgende vragen kunnen de veiligheidsrisico's van waterspeeltuinen beoordeeld worden.

Zijn verdrinkingen mogelijk? Loopt het water niet onmiddellijk weg, dan is er kans op verdrinking. Bekijk de maximale diepte van het water, de omvang en de doelgroep.

Is er toezicht aanwezig? Bekijk de toezichtsmogelijkheid.

Is er kans op uitglijden? Natte elementen verhogen het slipgevaar. Bekijk de mogelijkheid om slipwerende materialen te gebruiken.

5.1.3 Hygiäne

Naast gezondheid en veiligheid dient er ook rekening gehouden te worden met hygiëne. Naast algemene hygiëne (onderhoud, reinigingen) is, gezien de doelgroep, een fecaal accident niet ondenkbaar. Denk daarbij ook aan dieren die in het water kunnen.

Hoe wordt er omgegaan met fecale incidenten? Bekijk de mogelijkheden voor de onmiddellijke reiniging van de waterspeeltuin bij een fecaal incident.

Hoe wordt de waterspeeltuin onderhouden? Bekijk de noden voor onderhoud en reiniging van de speelelementen.

6 EXPLOITATIE VAN EEN WATERSPEELTUIN

Tijdens de exploitatie moeten de beschreven maatregelen om de risico's te beheersen worden nageleefd en de uitvoering ervan wordt het best opgenomen in een **apart logboek**. Afhankelijk van de risicoanalyse kunnen volgende zaken worden bijgehouden:

- vulwatergegevens: indien aangewezen de resultaten van de analyse van de kwaliteitsparameters, uitgevoerd door een [labo, erkend voor drinkwatercontrole](#) (2x/jaar)
- watercontroles van de exploitant: visuele controle, fysicochemische analyses (pH, vrij chloor, temperatuur...) indien noodzakelijk, ...
- onderhoudsacties: tijdstip van reinigingsbeurt, spoelbeurt,... Onderhoudsschema's bij normaal onderhoud en na stilstand bijhouden.
- incidenten: technische storingen, veiligheidsaccidenten e.d. Elk ernstig incident of ongeval moet onmiddellijk worden gemeld bij het [Centraal Meldpunt voor Producten](#). Een ernstig ongeval is een dodelijk ongeval of een ongeval dat een blijvend letsel veroorzaakt of zou kunnen veroorzaken. Een ernstig incident is een incident dat aanleiding geeft of zou kunnen geven tot een ernstig ongeval.